

Dr. sc. Aleksandra MAGANIĆ,
redovna profesorica*
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
amaganic@pravo.unizg.hr

UDK 347.951:347.991(497.5:497.6)
340.142:347.991(497.5:497.6)

Izvorni znanstven rad
Rad stigao: 29. svibnja 2025.
Rad prihvaćen: 6. lipnja. 2025.

UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE

Sažetak: Ostvarivanje pravne sigurnosti i predvidljivosti u sudskom postupku nameće se kao jedna od središnjih zadaća svakog pravosudnog sustava. U Hrvatskoj je ovaj problem već izvjesno vrijeme u središtu interesa pravne znanosti i sudova, ali mu se još uvijek ne nazire kraj. Naime, nakon nekoliko većih reformi odredbi parničnog postupka tijekom kojih je ozbiljno reformirana revizija i ogledni postupak, pojavile su se dvojbe o zadaćama sudaca evidentičara i pravnih shvaćanja sjednica sudskih odjela prema čl. 40. st. 2. Zakona o sudovima.¹ Odlučujući o tim pitanjima Sud Europske unije donio je odluku u predmetu Hann-Invest, Mineral-Sekuline i Udruga KHL Medveščak², kojom je utvrđeno da su pojedini oblici ujednačavanja sudske prakse u Hrvatskoj protivni europskom pravu. Kako bi se otklonio ovaj nedostatak, osnovana je i Radna skupina čije rezultate još uvijek očekujemo. S druge strane, Federacija Bosne i Hercegovine odredbe parničnog postupka nije mijenjala od 2015. godine³. Nedavno osnovan Forum za građansko pravo Bosne i Hercegovine zalaže se za izmjene odredbi parničnog postupka, između ostalog i reformu revizijskog postupka i reformu postupka za rješavanje spornog pravnog pitanja. S obzirom na to da je Hrvatska reforme tih procesnopravnih instituta već provela, možda bi mogla poslužiti kao komparativni uzor za Bosnu i Hercegovinu. Zbog toga je ovaj rad komparativna usporedba nekih hrvatskih i bosansko-hercegovačkih rješenja de lege lata i de lege ferenda.

Ključne riječi: parnični postupak, revizija, ogledni postupak, postupak za rješavanje spornog pravnog pitanja, presuda Suda EU Hann-Invest i dr.

1. Uvod

Ujednačavanje sudske prakse tema je koja pobuđuje pažnju svih sudionika u procesu donošenja sudskih odluka. Možemo pretpostaviti da bi svaka stranka, kao potencijalni sudionik sudskog postupka željela da razina pravne zaštite koja joj se pruža bude prema njoj, onakva kakva se uobičajeno pruža u drugim sličnim slučajevima. Drugim riječima, nitko ne bi želio da njegova tužbeni zahtjev bude u cijelosti odbijen, što implicira i njegovu dužnost naknaditi troškove postupka, dok bi drugoj osobi identičan tužbeni zahtjev bio prihvaćen. Pravna predvidljivost ili pravna sigurnost osigurava podjednaku razinu pravne zaštite za sve i treba spriječiti ovako naznačene velike razlike u suđenju.

* Dr. sc. Aleksandra Maganić, redovita profesorica na Katedri za građansko procesno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; amaganic@pravo.unizg.hr. ORCID ID: orcid.org/0000-0003-1941-429X.

¹ Zakon o sudovima (Narodne novine, br. 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22, 16/23, 155/23, 36/24), dalje u tekstu: ZS.

² Presuda Velikog vijeća Suda Europske unije od 11. srpnja 2024. u spojenim predmetima C-554/21, C-622/21 i C-727/21, ECLI:EU:C2024:594 (dalje u tekstu: presuda u predmetu Hann-Invest i dr.).

³ Zakon o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, br. 53/03, 73/05, 19/06, 98/15), u daljnjem tekstu: ZPP FBiH.